

ГОТҮЙСЬ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

„ГОТУЙСЬ”

Журнал пластового новацтва

“NOTUJS” — MAGAZINE
for Ukrainian Children

Видає Головна Пластова Булава
Відповідальний редактор:
пл. сен. Леся Храплива

Адреса Редакції:

LESIA CHRAPLYWA
158 East 7th St., Apt. 3A
New York 9, New York

Адмініструє

Крайова Пластова Старшина
на ЗДА.

Адреса Адміністрації:

“PLAST” Inc.
140-142 Second Avenue
New York 3, N. Y.

Обкладинка роботи Ірини Савойки

З М І С Т :

„Готуйсь” говорить	2
Сірий Орел Орест: Братчик Юра розказує „Лисикам” про воду	3
Тарас Шевченко: „Гамалія”	6
З новацького світу	10
Братчик Денис: Літак	16
Братчик Ірко: Борці за волю України (Загадка) 17	

Річна передплата — \$ 2.50. Новачки та новачки складають її на руки виховників, самітники та неновачки пересилають просто на адресу Адміністрації.

Ціна одного числа 25 центів.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ГОТУЙСЬ” СКЛАЛИ:

Іринка Мостович, Люівіл — 1 дол., Марко Луцький, Нью Йорк — 3 дол., Рій „Левики” із Гартфорду — 2 і пів дол., Група з Люівіл заколядувала 15 дол., а новачка Віра Янович із Адамс зі своєю Матір’ю — 14 дол., Марта Лісікевич із Дірборн — пів долара, сестричка Марія Логаза із Сиракуз — пів долара, вже юнак Роман Зазуля із Канади — 1 дол., сестричка Надя та брат-

чик Влодко Кулиничі із Нью Йорку — 5 дол., новачки „Зайчики” із Кентону — 12 дол.

Братчик отець Володимир Івашко з Саскатуну, Канада, склав десять доларів.

За всі ці датки „Готуйсь” дуже щиро дякує, бо за гроші складені на фонд він може приходити до дітей, що самі не змогли б його передплатити.

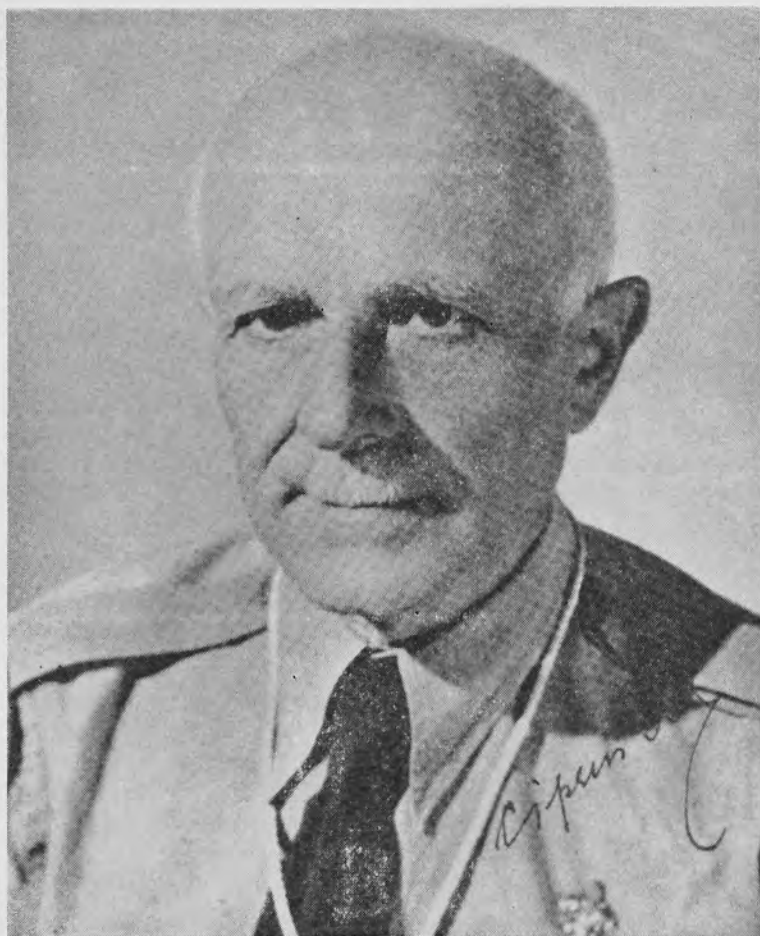
ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

Ч. 3 (74)

Березень

1962

НАЧАЛЬНИЙ ПЛАСТУН СЕВЕРИН ЛЕВИЦЬКИЙ-СІРИЙ ЛЕВ.

„ГОТУЙСЬ” ГОВОРИТЬ

Дороге моє Новацтво!

Невеселу новину подаю Вам сьогодні, новацтво! Дня 30 січня цього року помер у Бафало в Північній Америці наш **Начальний Пластун** професор **Северин Левицький**, що його ми, пластуни, звали **Сірий Лев**.

Він був найстарший та найліпший пластун і ціле своє життя працював для Пласту. А найбільше любив Він Вас, Пластове Новацтво.

Це Його заходами постала перша в Америці пластова оселя на Новому Соколі біля Бафало, щоб там могли таборувати новаки і пластуни. Хто з Вас там побував, той напевно пам'ятає відвідини Сірого Лева. Та й в інших таборах Америки й Канади гостював Він часто, щоб поглянути, як Ви таборуете та чи добре вчитеся служити Україні.

Ще недавно, минулої осені, Сірий Лев був у гостях у новачок у Кентоні, на Листопадовій Ватрі у Бафало, а кілька днів перед своєю смертю на сходинах Станичної Старшини у Бафало.

Ще недавно обіцяв написати для „Готуйсь”, як то Він, ще молодим студентом у Львові, починав пластову гру із першими пластунами. Та не довелося Йому про це написати. Бо покликав Його Бог до Вічної Ватри, де ждуть Його колишні пластові друзі та Його сестра Ольга Левицька-Басараб, українська Героїня.

І хоч був великий мороз, на похорони Сірого Лева з'їхалися пластуни з цілої Північної Америки. Його домовину покрили українським жовто-блакитним прапором. Так роблять тільки на похоронах тих, що прислужилися Україні великими ділами.

В день похоронів правилися за душу Сірого Лева Богослужби в усіх українських церквах. Помолімся й ми за Нього, на наших спільних сходинах та кожен зокрема: щоб прийняв Його Бог до Себе, а нам дозволив вирости на таких добрих пластунів, як Сірий Лев.

Сірій Лев на останніх своїх відвідинах у пластунів в Кентоні, осінню
минулого року.

БРАТЧИК ЮРА РОЗКАЗУЄ „ЛИСИКАМ” ПРО ВОДУ

— Хто з вас читав цього тижня якусь цікаву книжечку? — запитав братчик Юра „Лисиків”.

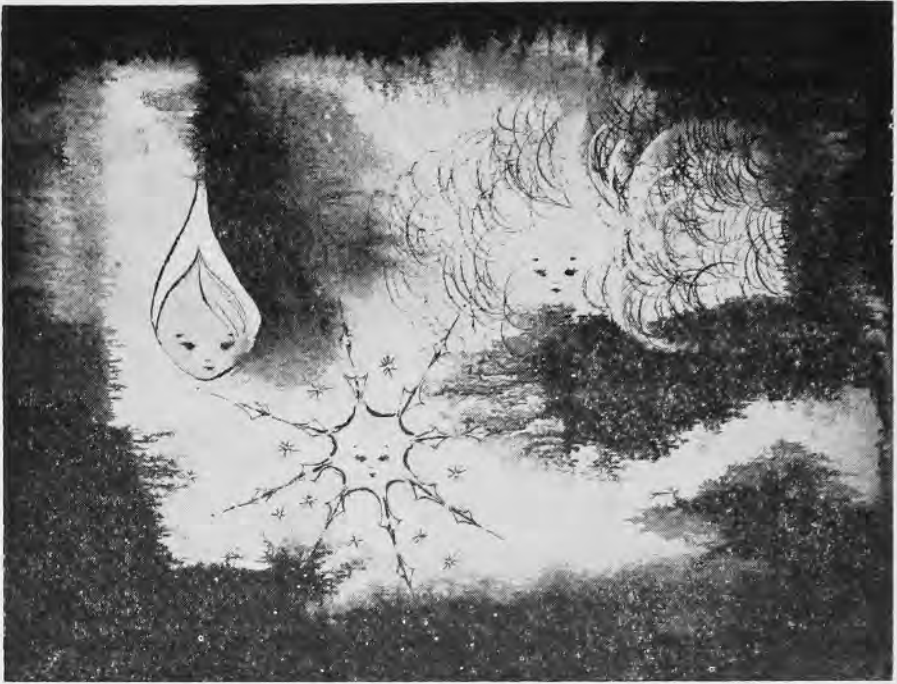
— Я читав „Світова мандрівка краплини води” — відповів Петрусь.

— Так, це дуже цікава казочка. А пам’ятаєш, про що в ній говориться?

— То є про таку краплину води з океану. Коли сонце пригріло її, вона стала парою. Потім випала на землю як дощ. Потім мандрувала ще далеко й переходила різні переміни, — як лід і сніг.

— А пара має велику силу, правда? — спитав Андрійко.

— Так! — відповів братчик Юра. Ось, чи бачили ви коли, як кипить вода в чайнику або баняку на кухні? Тоді покришка підскакує вгору, бо підносить її пара, що тікає з посудини. Цю силу пари використовують у паровозах, що тягнуть цілі поїзди. Річ у тому, що коли вода перемінюється в пару, то з великою силою розширюється й цю силу можна використати для корисних цілей.

Мал. Р. Баб'юк

— Чи можна теж уживати води з моря як пару в паровозах?

— Можна, але це не практично. Сіль, розчинена в морській воді, осідала б на частинах паровоза й швидко знищила б машинерію. Чим більше соли у воді, тим менше вона здатна до вжитку. Але й у звичайній воді є деякі розчинені речовини. З часом вони осідають. Коли довго вживати чайник на варення води, то в ньому залишається осад; це є, власне, ті різні речовини, що розчинені в воді. Коли вода випаровує під час кипіння з чайника, то осад лишається на його стінах. Чим гарячіша вода, тим скорше й легше розчинюються в ній усякі речовини. Ось, ви напевно бачили, що коли всипати цукру в склянку холодної води, то треба довго мішати, поки цукор розчиниться. Натомість у гарячій чаю цукор розчинюється швидко.

— Тому не можна пити води з потоку на прогулянці, — бо в ній є розчинені різні речі, правда? — спитав Петрусь.

— Так — потвердив братчик Юра. — Але головне тому, що у воді в потоці бувають різні бактерії, які можуть спричинити недуги.

— А нам пан учитель казав, що наша вода в кранах є помпована з річки. То її теж не можна пити? — спитав Василько.

— Вода з крану є спеціально чищена, заки дійде до нас, і тому безпечна до пиття. Заки її пускають до мешкань, держать її у великих збірниках, де всякі занечищення осідають на дні. Потім перепускають її через спеціальні фільтри, які вибирають з неї решту занечищень. На кінець ще додають середник, що вбиває бактерії.

— Але дощову воду можна пити, правда?

— Дощова вода має в собі менше нечистостей, ніж вода з потоку. Це тому, що дощ постає з чистої пари. Та, падаючи на землю, краплини дощу забирають зі собою сажу й частинки порошу що літають у повітрі. Тому найкраще є пити воду з крану, яка є спеціально очищена. Коли ж ми далеко від міста, тоді треба воду переварювати, або очищувати дезінфекційними таблетками перед питтям.

**

Зробіть такий досвід: Наповніть склянку до половини водою. Додайте кілька ложочок соли й мішайте, поки сіль не розчиниться в воді. Напоперек верха склянки покладіть патичок (олівець тощо), з якого звисатиме у склянку кілька кусків нитки. Ці нитки повинні бути так довгі, щоб досягали майже до дна склянки. Покладіть тепер склянку з патичком і нитками в якесь тепле місце (напр. над печею тощо). Залишіть так на кілька днів і тоді подивіться, що сталося? Напишіть про свої спостереження до „Готуйсь”!

Сирій Орел Орест

Іде весна, а новаки
Відразу це пізнали,
Бо в небі синьому хмарки
У піжмурки заграли.

Іде весна, бо тане лід,
Сміються вільні води.
Біжить новацтво їм услід
Шукаючи пригоди.

І гладять їх по голівках
Вітри рожеволиці.
Іде весна, бо на гілках
Засіли срібні „киці”.

Іде весна, летять пташки
І зеленіє в полі.
Ростуть, мов квіти, новаки
До сонця і до волі.

Сестр. Леся

Мал. Н. Мудрик-Мриц

Тарас Шевченко

ГАМАЛІЯ

Наш отаман Гамалія,
 Отаман завзятий,
 Забрав хлопців та й поїхав
 По морю гуляти, —
 По морю гуляти,
 Слави добувати,
 Із турецької неволі
 Братів визволяти.
 Ой приїхав Гамалія
 Аж у ту Скутару, —
 Сидять брати запорожці,
 Дожидають кари.
 Ой, як крикнув Гамалія:

„Брати, будем жити,
 Будем жити, вино пити,
 Яничара бити,
 А курені килимами,
 Оксамитом крити!”
 Вилітали запорожці
 На лан жито жати;
 Жито жалі, в копи клали,
 Гуртом заспівали:
 „Слава тобі, Гамаліє,
 На весь світ великий,
 На всю Україну,
 Що не дав ти товариству
 Згинуть на чужині!”

Цей віршик Тараса Шевченка — це пісня козаків, що поверталися Чорним морем із удатного походу на Скутару, передмістя тодішньої столиці Туреччини, Істамбулу. Козаки пливли аж так далеко, щоб рятувати невільників, які були в турецькій неволі. Козаки жили на Сізі за дніпровими порогами, тому й звалися „запорожці”. Жили в домах, що звалися „курені”. Тому й сьогодні пластуні поділені теж на частини — курені. Це був колись козацький звичай.

Дорогий „Готуєсь“!

На честь Уродин Тараса Шевченка
ми вибралися в похід на всіх во-
рогів:

на турків - на чужі слова;

ми їх не говоримо.

на татар - на чужі обличчя;

ми всі чужі

на ляхів - на непорядок;

ми всі держимо порядок!

і на москалів - на злість,

ми всі добрі!

Спава!

Вороги

„Ганяли“

Ми

Мал. Р. Ваб'юк

ЧИ ЗНАЄТЕ ІХ?

..... син кріпака, родом із Київщини. Вже змалку відзначався малярськими здібностями. Його власник, пан Енгельгардт хоче

використати його талант для своїх цілей і віддає на науку до кімнатного маляра в Петербурзі. Там друзі викупили з кріпацтва. Він починає писати вірші, а в 1840 році виходить його збірка поезій „Кобзар”. В ньому закликає український нарід до боротьби за правду й волю. Московський царський уряд ув’язнює й засуджує на заслання, що тривало десять років. Але й в неволі тайкома пише вірші.

..... помер у 1861 році. Його поховали на Чернечій Горі поблизу Канева над Дніпром. Минулого року українці в цілому світі вшановували сторіччя смерти цього найбільшого нашого поета, що показав народові шлях до волі.

Отець український католицький священик та громадський діяч Карпатської України. В Карпатській Україні довго панували мадари та чехи і мусів боротися, щоб українці із Закарпаття мали право вживати української мови. Він учив та видавав часописи. Коли Карпатська Україна дістала самоуправу у жовтні 1938 року, став її премієром. А коли 15 березня 1939 року проголошено, що Карпатська Україна — самостійна держава, став її президентом. Але мадари скоро завоювали Карпатську Україну і тоді

..... мусів виїхати в чужину, у місто Прагу. Там застали його більшовики та вивезли в далекий Сибір. Там помер, а коли, того навіть не знаємо точно.

..... це творець Української Повстанської Армії. Ця Армія боролася проти ворогів: німців та більшовиків. Багато разів перемогала їх, хоч вони були сильніші.

..... був змалку пластуном, членом Куреня „Чорноморці”, і в Пласті приготувався до військових трудів. З пластунами мандрував літом та зимою і тоді вже добре пізнав ті околиці, де потім воював.

Вчився добре та став інженером, гарно грав на фортепіані, управляв різні спорти та був добрий ловець.

..... став генералом Української Повстанської Армії та сім років боровся проти більшовиків, тоді, коли навіть великі та сильні держави боялися виступати проти них.

..... згинув у бою в Білогорці в 1950 році. Залишив сина Юрка та дочку Марусю, що й тепер ще десь живуть у тюрмах. Та ми віримо, що колись і вони вийдуть на волю і сповниться мрія : Україна буде вільна.

РОЗГАДКИ З ЛЮТОГО:

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

ОЛЬГА ЛЕВИЦЬКА-БАСАРАБ
сестра Сірого Лева

ОЛЕНА ТЕЛГА

Новачки з **Кентону**, Північна Америка, пишуть:

Дорогий „Готуйсь”!

Дуже дякуємо за святочні побажання та за календар. Твоя нова обкладинка подобається нам. А щоб Ти в цьому, 1962 році, виглядав якнайкраще з нагоди 50-ліття Пласту, посилаємо Тобі наш скромненький дарунок, дванадцять доларів. Ці гроші придбали ми разом з юначками

„Конваліями” розпродуючи різдвяні картки.

А тепер приємно нам написати Тобі про одну дуже важну подію: дня шостого вересня 1961 року відвідав нашу Пластову Групу в Кентоні Високоповажаний і Дорогий нам усім наш Начальний Пластун Сірий Лев. Враз із ним приїхав професор Леонид Бачинський, знаний та любий Вуйко Квак.

Привітали ми Сірого Лева старим українським звичаєм — хлібом та сіллю — і вручили Йому квіти. Відтак було маленьке прийняття, яке приготували наші батьки. Під час цього прийняття подарували ми Сірому Ле-

вові з нагоди Його уродин вишивану подушку, що її ми вишили враз з юначками. Далі ми показували все, чого навчилися впродовж останнього року у новацтві. Вкінці ми зробили спільну світлинку, що її Тобі пересилаємо.

Висилаємо ще й другу знімку, із Шевченківського свята. Тоді виконували ми вправи до пісні „Поклін тобі, Тарасе, великий наш Пророче...” Цих вправ навчила нас наша сестричка.

Ми вислали святочні та новорічні побажання всім сестричкам і братчикам, що Тебе, дорогий наш „Готуйсь”, прикрашують малюнками, віршами та дописами.

Готуйсь!

Твої новачки, кентонські
„Зайчики”

Цей лист ми всі склали на сходинках, а написала його я, **Маруся Глинська**, ройова „Зайчиків”.

**

Новачка самітниця **Вірка Янович** з Адамс в Північній Америці пише:

Дороженька Сестричко Редакторко!

Як Сестричка знає, я — новачка самітниця та не маю зовсім українських товаришок. Тому моя мама допомогла мені зібрати чотирнадцять доларів на „Готуйсь”. Це може й небагато, але в нас маленька українська громада.

Мені дуже подобався календар, що прийшов разом із числом „Готуйсь” за січень цього року.

„Зайчики” з Кентону вшановують Тараса Шевченка.

В числі за травень минулого року був образок святого Юрія, Опікуна Пласту. Його малювала сестричка Ірка Савойка, а ми діти мали розмалювати його барвами, що були позначені числами. Чи ще колись будуть такі образки? Я люблю їх розмалювати.

На Свята дістала я книжку про козака. Я її читаю і я хотіла би вже знати, що буде далі і які ще пригоди матиме цей козак. Ця книжка мені дуже подобалася.

Готуйсь!

Віра Янович

**

Новаки із **Бафало**, Північна Америка, де жив та саме недавно помер **Начальний Пластун Сірій Лев**, пишуть:

Дорогий „Готуйсь”!

Хочу коротенько написати Тобі й Твоїм читачам про наше пластове свято, що відбулося в нас у Бафало з нагоди 50-ліття Пласту. На святі було дуже багато гостей, не лиш із Бафала, але і з дальших околиць, як також

гості-пластуни з Рочестеру. Був і наш пластовий Дідусь — Сірий Лев. Він розпочав наше свято словом до пластунів. Опісля новачки вручили йому китицю калини та просили передати привіт Основоположникові Пласту — Дротові.

Юнаки склали вінок на ватру, на знак, що ми пам'ятаємо про тих пластунів, які вже померли. Опісля більші й менші пластуни показували, що вони навчилися в Пласті. Мені дуже подобалася інсценізація новаків „Кирило Кожум'яка“, а також вежі юнаків.

Наші сеньйори та старші пластуни приготували дуже гарну виставку пластових праць. Чого там не було! Варто було і здалека приїхати, щоб все це оглянути: ляльки в народних одягах, князі в шоломах та зі списками, моделі таборів, карти України, виліплені з плястеліни, шаблі, вистругані з дерева, рисунки, світлини з життя нашої станиці та таборів на Новому Соколі, чудові збірки українських та інших значків, пластові журнали й книжки.

Всі старалися, щоб свято випало якнайкраще. Між книжками найшов я найновішу „Життя в Пласті“. Опісля дістав я її під ялинку. Тепер кожного ранку відчиняю її на сторінці 273 та вправляю ранню руханку за рисунками, що там подані.

Готуйсь!

Новак Богдан Чмола

Новацька коляда

Дня чотирнадцятого січня 1962 року в третій годині після полудня новацтво пішло колядувати. З новацтвом пішли теж сестричка гніздова та братчик гніздовий. Погода була гарна і ми мали відповідний настрій до співу. Деякі з нас бажали та виголошували віршики. На зміну говорили новак Василько Дусанівський і Юрко Костишин, а після них дві новачки:

Коляд-коляд, колядниця,
Добра з медом паляниця,
А без меду не така,
Дайте, тітко, п'ятака.

Тільки цього року не змогли ми взяти нашої „звізди“, бо був день, а вона виглядає цікаво тільки тоді, як освітлена ввечері. Всюди приймали нас гостинно й ми були дуже вдоволені.

Новак Михайло Душенко
з Бафало

Новацтво з Австралії: Мирон Приказа, Марійка Глива, Христина Брецько, Христина Мицьо (всі мають ступінь жовтодзюба) інсценізують пісеньку „Їхав козак на війноньку“ на концерті в честь Тараса Шевченка.

Братчик Вівчур (пл. сен. Микола Свідерський) із далекої **Австралії** просить, щоб „Готуйсь” помістив сумну вістку, що дня 30 жовтня минулого року помер його новак-орля **Богдан Грабовський**. Був він зразковим новачком та учнем четвертої класи Рідної Школи у Сефтоні в Австралії. Належав до різних гуртків при українській школі: танцювального, драматичного (де давали різні вистави) та керамічного. В ньому вчився ліпити із глини та дуже гарно ліпив і розмальовував посуду за гуцульськими зразками. Всі пластилини із Сефтону, а найбільше його Гніздо „Лісові Звірята” ніколи не забудуть, яким добрим новачком був Богдан.

В пам'ять покійного передали його батьки управі Української Школи 50 фунтів на шкільну бібліотеку.

Згадаймо й ми покійного Богдана в наших молитвах!

**

Сімнадцятий Самостійний Рій Новаків „Лис” із **Нью Бронсвіку**, Північна Америка, пише:

1) **Імена славних людей**, що їх світлина поміщені в „Готуйсь” ч. 72 із січня 1962:

Перша світлина — професор Михайло Грушевський; друга світлина — гетьман Павло Скоропадський; третя світлина — отаман Симон Петлюра.

**Новак Богдан Грабовський
із Австралії.**

Розгадали їх новачки: Олег Панкевич та Володимир Ровенко. (І добре розгадали! На сьогодні вони вже дістали й лютневє число та самі побачать, що їх розгадки були добрі).

2) **Святвечірня зустріч в Нью Бронсвіку.**

Всі пластунки й пластилини в Нью Бронсвіку мали святвечірню свічку. Ми зійшлися, щоб поклонитися маленькому Ісусикові. Отець парох провів молитву, а братчик роздав просфору. Сестричка сеньйорка розказала нам про Різдво в Україні. Ми всі

**Новаки „Лиси” із Нью Бронсвіку
із своєю гордістю-тотемом.**

держали засвічені свічечки й колюдували. Все це було дуже гарне.

Новак Юрій Тарнавський

**3) Тотем роя „Лис” в Нью
Бронсвіку.**

Братчик вирізав голову лиса з дерева, а ми викінчили її. Потім ви вибрали маленькі дощечки й заокруглили їх роги. Братчик прив'язав нашого лиса на вершку держака, а під лисом кожен новак примістив свою дощечку.

Новак Олесь Гатала

**

**Новачка Іринка Мостович із
Льовіла, Північна Америка, пише:**

Дорогий Журналику!

Посилаю Тобі моє оповідання з образків, що були поміщені в грудневому числі:

Цікава зірка.

Було це перед Різдвом. Одна зірка дивилась цікаво з неба, як діти ковзалися на саночках. Вона дуже забажала побачити ту далеку, покриту пушистим снігом землю. Як дуже хотіла б во-

на поїздити на санчатах з цими дітьми. Але як їй туди дістатися?

Саме тоді ангелики пакували дарунки для чемних дітей. Зірка скочила в один із мішечків, сховалася в нього та з'їхала небесними санчатами на землю разом з іншими дарунками. Одначе по дорозі трапилося лихо. Зірка випала з санок на землю і гірко заплакала. Найшли її два кучухвости зайчики й почали гратися нею, підкидаючи, немов м'ячиком.

Була б згинула бідна зірка, якби не ангелики. Саме тоді прикрашували вони ялинку в небі і побачили, що нема зірки, яку вони вибрали на вершок ялинки. Один ангелик одяг кожушок і побіг на лещетах шукати зірки. Найшов її в зайчиків, насварив їх за те, що кидали нею й забрав її на небо.

Ангелятка дуже раділи зірці та прикрасили нею свою ялинку. Зірка сяяла й моргала з вершка, радіючи, що прикрасила собою небесну ялинку на славу новонародженого Ісусика.

(Іринка прислала цю гарну казочку саме в день, коли лютневе число вже пішло до друкарні, тому містимо її у березні).

**

**Марійка Ратич із Філядельфії,
Америка, пише:**

Дорогий „Готуйсь”!

Сьогодні одержала я журналлик „Готуйсь” за місяць січень.

На сторінці 16 є загадка „Різдвяні звичаї в Україні”.

Тому, що я добре розв'язала загадку з листопада 1961 року, взялась і тепер з запалом розв'язувати цю останню. Розгадка звучить:

1) Рак	2) Яма
Ім'я	Лук
Зір	Ирт
Дуб	Ніч
Віл	Кут
Ода	Акр
РІЗДВО	ЯЛИНКА

3) леВ	4) соК
іде	зЛО
миР	кіЛ
кіТ	Оля
орЕ	діД
цаП	осА
ВЕРТЕП	КОЛЯДА

Здоровлю щиро — „Готуйсь”!

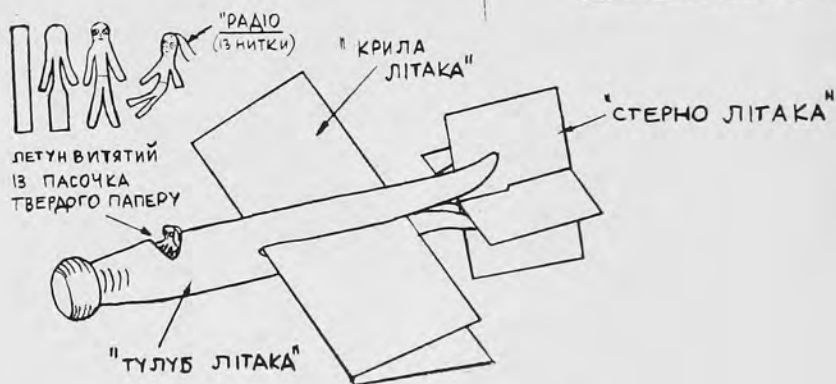
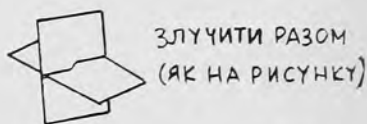
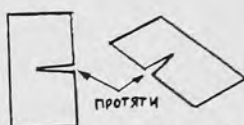
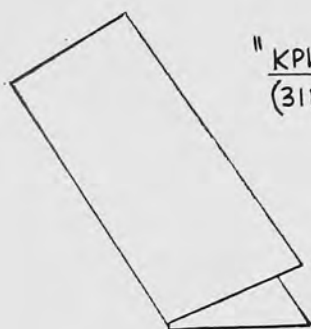
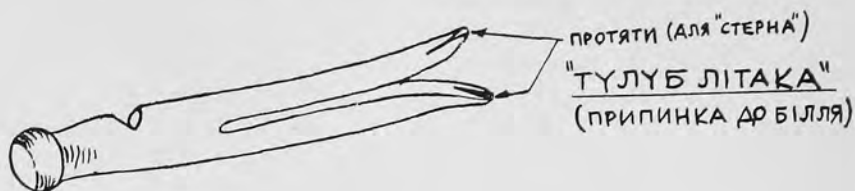
Марія Богданна Ратич

І на цей раз Марійка добре розгадала!

Так було колись на Новому Соколі: тоді ще жив Начальний Пластун Сірий Лев. На світлині він дає новакам вогонь із смолоскипу, щоб запалити свою першу таборову ватру.

ЛІТАК

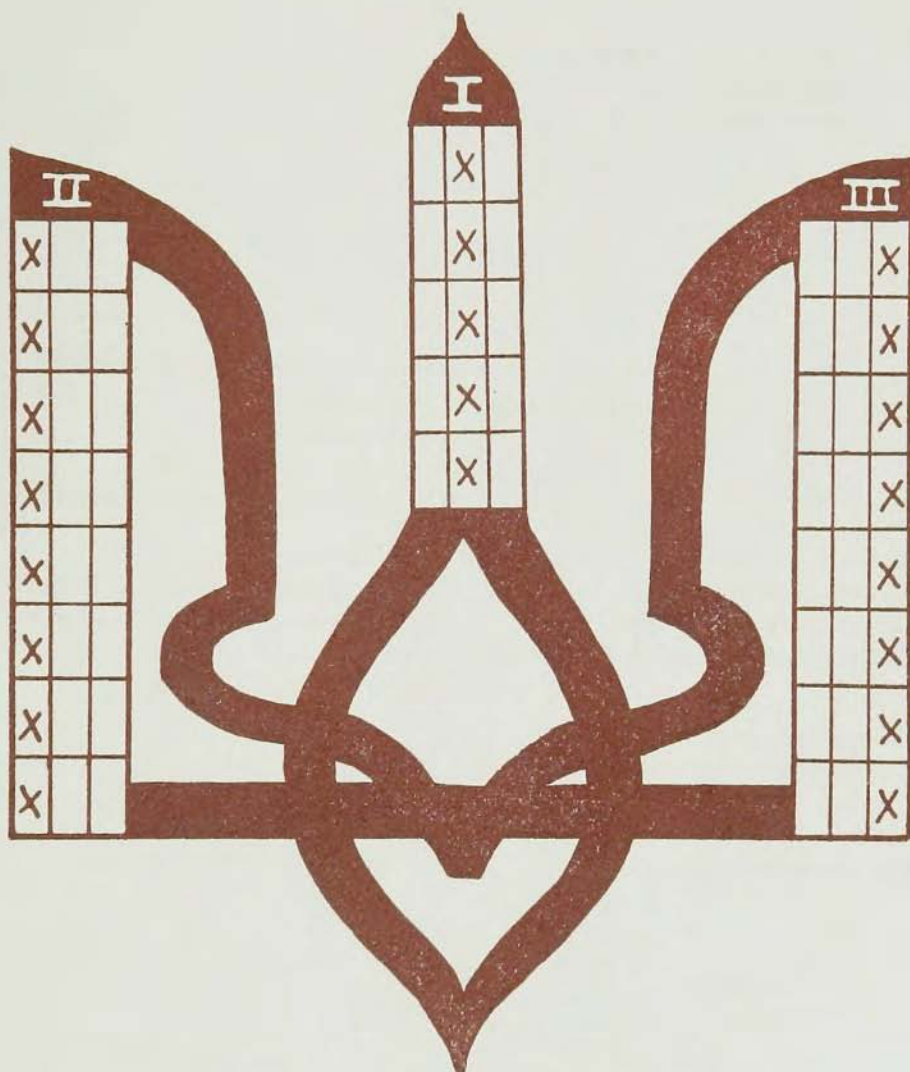
ГОТОВИЙ ЛІТАК

Братчик Денис намалював нам, як змайструвати літачок. Попробуйте уважно оглянути цей малюнок та й собі зробити таку гарну забавку. А вдалий літачок відфотографуйте та пришліть світлину, щоб всі читачі побачили його.

БОРЦІ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

(Загадка)

(Подав братчик Ірко)

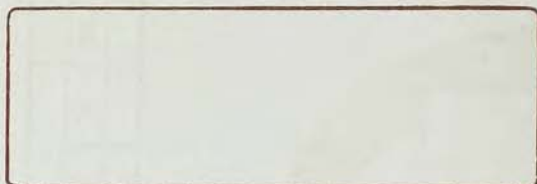
Кожного року в березні українські пластуни віддають шану двом борцям за волю України, що мали те саме ім'я. Один із них поет, що боровся своїм могутнім

словом, другий командир Української Повстанської Армії, що боровся зі зброєю в руках. Тому й можна вмістити їх на малюнку нашого гербу, тризуба. Букви

From:

„P L A S T”, I n c.
140-142 2nd Ave
New York 3, N. Y.

To:

на місці хрестиків скажуть нам,
хто вони.

1. Середнє рам'я:

Століття, це ... років.

П'ємо по обіді ...

Дитяча забава, або ...

Скрипка грас, ... гуде

Дика комаха, подібна до бджоли

2. Ліве рам'я:

... крутить головою

Колишнього президента назива-

ють ... президентом

Інакше гадюка

Козаки носили на голові

Перша жінка

Один зі зміслів

Звірятко, що має вуси

Пісня в честь славних людей

3. Праве рам'я:

Місце, де жили козаки в Україні

Відлітаючи в теплі краї, журавлі

кличуть: ...

Молотять ним збіжжя

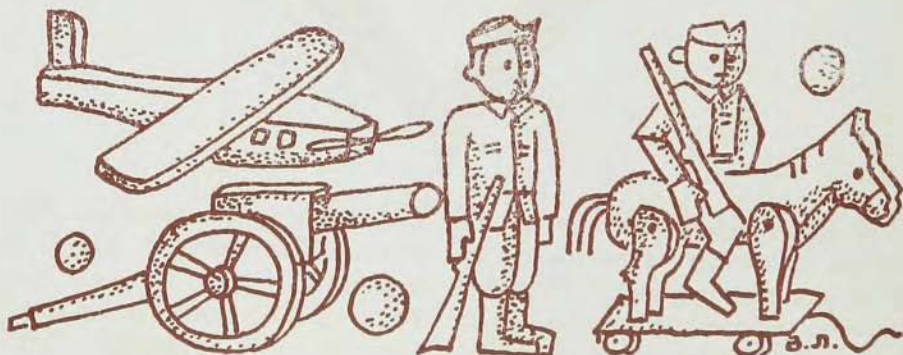
Роблять з молока

Число

Назва поеми Т. Шевченка

Витискають з овочів

Постає на старому залізі

Мал. В. Любинська